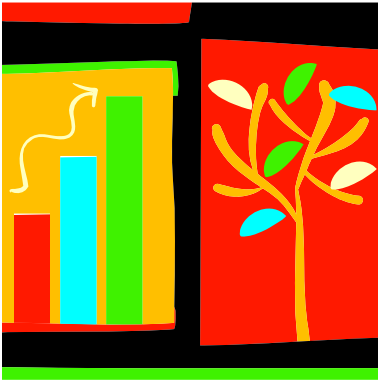

I. BUNHIN

Say nắng

Phan Hồng Giang dịch

Sau bữa chiều, từ cái phòng ăn sáng ánh đèn và nóng nực nọ, họ bước lên boong tàu và dừng lại bên hàng lan can. Nàng nhắm mắt lại, đưa hai bàn tay lên má, lòng bàn tay để lộ ra ngoài, rồi cười không kiểu cách rất đáng yêu - từ người đàn bà nhỏ nhắn ấy toát ra một cái gì thật đáng say mê. Nàng nói: - Tôi hình như đang say phải không? Anh từ đâu tới? BA giờ trước đây tôi cũng không thể ngờ rằng có anh tồn tại trên đời này. Ngay cả điều anh lên tàu từ bến nào tôi cũng không biết nữa. Từ bến Xamara à? Nhưng thôi điều ấy chẳng hệ trọng gì. Đây là tôi chóng mặt hay chúng ta đang quay về phía nào? Phía đằng trước là màn đêm điểm những đốm sáng. Từ trong bóng tối ấy, những làn gió mạnh, dịu mềm phả vào mặt, còn những đốm sáng rập rình lù lũi về một bên: con tàu có cái sặc sỡ của sông Vonga quay lái chạy một vòng rộng, cập vào một bến nhỏ. Viên thiếu úy cầm lấy tay nàng đưa lên môi. Cánh tay nhỏ và khỏe, rám nắng. Trái tim anh như thất lại đầy ghê sợ và sung sướng đến ngay ngất khi nghĩ rằng đằng sau tấm xiêm áo bằng lụa nhẹ mỏng

kia toàn thân nàng hiện lên chắc lắn, nước da bánh mật sau một tháng nằm phơi nắng mặt trời phương Nam trên bãi cát biển nóng (nàng nói nàng đi từ Anapa). Viên sĩ quan nói lầm bầm trong miệng:

- Ta xuống bến đi
- Xuống đâu? - Nàng hỏi giọng ngạc nhiên.
- Xuống bến này.
- Để làm gì ?

Anh im lặng. Nàng lại đưa mu bàn tay áp lên đôi má nóng.

- Anh điên ...
- Xuống tàu đi - Anh ta nói giọng kho khốc. Tôi van cô ..
- Thôi được anh muốn thế thì thế - nàng nói và quay người đi.

Tàu thủy khẽ chạm mũi vào bên mờ mờ tối và họ suýt nữa ngã vào nhau. Những cuộn dây cáp to tướng ném lên đầu họ lên bờ, con tàu chòng chành, nước chảy xối xả, tiếng cầu tàu hạ xuống bờ .. Anh nhảy bổ vào cabin lấy đồ đạc.

Một phút sau họ đã qua cửa kiểm soát đầu uể oải bước xuống bờ cát hằn thành bậc sâu và lặng lẽ ngồi lên chiếc xe ngựa bám đầy bụi cát. Con đường dốc thoải thoải, hai bên lác đác có những cây đèn cong cong, mặt đường êm vì phủ đầy cát bụi, tưởng chừng như kéo dài vô tận. Nhưng rồi xe cũng tới đỉnh dốc và chạy lộc cộc trên đường phố, qua một quần trường nho nhỏ nào đó, những công sở, tháp cao, cái ẩm áp và mùi vị của phố huyện vào một đêm hè ..

Người xà ích dừng xe lại bên một cửa hàng sáng ánh đèn, qua cánh cửa mở thoáng hiện chiếc cầu thang bằng gỗ cũ kỹ gần như dựng đứng, một nhân viên già đầy râu ria không cạo, vận chiếc áo sơ mi cổ chéo màu hồng bên ngoài khoác chiếc áo dài đến đầu gối miễn cưỡng cầm lấy đồ đạc rồi vào nhà với dáng đi chữ bát. Họ bước vào

một phòng rộng nhưng rất ngột ngạt vì suốt ngày bị mặt trời hun nóng, căn phòng có những rèm cửa trắng bỏ xuống và hai cây nến còn chưa thắp để trên giá gương - và khi người nhân viên khách sạn vừa đóng cửa lại, viên sĩ quan liền bỏ đến bên nàng rồi cả hai người cùng run rẩy chìm đắm trong cái hôn mà sau này họ còn phải nhớ mãi đến phút ấy, cả hai người suốt đời chưa bao giờ lại trải qua một phút như thế.

Vào mười giờ sáng hôm sau, một ngày nóng bức, chan chứa ánh mặt trời và tràn đầy hạnh phúc, vắng vắng tiếng chan chứa ánh mặt trời và tràn đầy hạnh phúc, vắng vắng tiếng chuông nhà thờ, tiếng chợ họp ồn ào trên quảng trường nhỏ trước khách sạn, thoang thoảng mùi rơm rạ, mùi xạ hương và tất cả nhưngnxi gì toát ra từ một phố huyện nước Nga - ồn ào, rộn rịp và sực nức mùi hương, nàng, người đàn bà nhỏ nhắn, không tên, cuối cùng cũng không nói tên mình, tự gọi đùa là "người đẹp không quen biết", đã đi khỏi nơi đó. Họ ngủ ít thôi nhưng sáng sớm hôm sau, bước ra tắm ri dơ đặt bên cạnh giường, sau năm phút rửa mặt và mặc quần áo, trông nàng vẫn trẻ tươi như thời con gái mười bảy. Nàng có ngưng ngừng không?. Không chỉ ngưng một chút thôi. Trông nàng vẫn giản dị, vui vẻ như trước và có vẻ suy tính:

- Không, không, anh thân yêu - Nàng đáp lại yêu cầu của viên sĩ quan muốn cùng nàng đi xa hơn nữa - không, anh phải ở lại đây đến chuyến tàu thủy sau. Nếu chúng ta cùng đi nữa thì tất cả sẽ trở nên chẳng hay ho gì. Cả quyết với anh rằng, em hoàn toàn không phải như người anh đã có thể tưởng tượng về em. Chưa bao giờ và sẽ không bao giờ trong đời em lại có gì giống với cái điều vừa xảy ra. Đúng là một màn đen đã đổ sập xuống tâm trí em. Hay, đúng hơn cả

hai ta đều bị một cái gì giống như say nắng ..

Không hiểu sao lúc ấy viên sĩ quan lại đồng ý với nàng rất dễ dàng. Anh tiễn đưa nàng đến bến, lòng cảm thấy nhẹ nhàng sung sướng. Lúc ấy con tày hiệu "Tự bay" màu hồng đã sắp nhỏ neo. Anh hôn nàng trước mặt mọi người trên boong tàu và vội vàng nhảy lên cầu tàu đã bắt đầu lùi lại đằng sau.

Anh trở về khách sạn với một cảm giác nhẹ nhàng khoan khoái như thế. Nhưng đã có cái gì khác biệt. Căn phòng vắng bóng nàng trở nên khác hẳn, không giống như khi còn có nàng. Từng vật nhỏ trong căn phòng ấy còn nhắc nhở, gọi đến nàng mà căn phòng thì lại quá trống trải. Điều ấy thật lạ lùng ! Mùi nước hoa Anh Cát Lợi của nàng còn phảng phất hương thơm, cốc nước nàng uống dở còn đặt trên khay, mà nàng thì đã vắng ... Trái tim anh bỗng thất lại, tràn ngập dịu dàng đến nỗi anh phải vội vàng lấy thuốc ra hút và đi đi lại lại trong gian phòng.

- Thật là một cuộc hiêu lưu kỳ lạ ! - Anh nói thành tiếng, vừa cười vừa cảm thấy nước mắt trào ra. "Cả quyết với anh rằng, em hoàn toàn không phải như người mà anh đã có thể tưởng tượng về em .." Và thế rồi nàng đi mất ..

Tám ri đô đã bị gạt sang một bên, chặn gói để nguyên chưa dọn. Viên sĩ quan cảm thấy mình không còn đủ sức để nhìn lên cái giường ấy nữa. Anh kéo tám ri đô lại che giường đi, đóng cửa sổ để khỏi phải nghe thấy tiếng ồn ào, huyên náo ngoài chợ, tiếng những bánh xe lăn trên đường. Anh hạ tấm màn cửa chắn làm bằng một thứ vải xôm xộp và thả mình lên đi vắng ... Thôi thế là chấm dứt "cuộc phiêu lưu trên đường đi". Nàng đã đi - và thế là giờ đây đã ở một nơi xa lắm; chắc nàng đang ngồi trong phòng xa lông bằng kính

hay ngồi trên boong tàu và nhìn dòng sông mênh mông lấp lánh dưới ánh mặt trời nhìn những bè gỗ trôi xuôi, những cồn cát vàng vươn dài ra khỏi bờ, nhìn chân trời xa tít tắp nơi màn trời và mặt nước nhập vào làm một, nhìn cả khoảng không gian vô cùng vô tận trên dòng Vonga này .. Nàng đã đi mà thế là đi mãi mãi, vĩnh biệt, không bao giờ trở lại.. Bởi vì làm sao mà biết được giờ đây họ có thể gặp nhau ở đâu? - "Mình không thể nào - Anh nghĩ - Không thể vì bất cứ lý do gì lại đi đến cái thành phố nơi có chồng nàng và đứa con gái ba tuổi, nơi có cả gia đình nàng và cuộc sống bình thường của nàng !"

Thành phố ấy bỗng trở nên một thành phố khác thường, có cái gì linh thiêng và cái ý nghĩ rằng nàng sẽ sống ở đây một cuộc sống cô đơn buồn tẻ và có lẽ sẽ nhớ đến anh luôn, nhớ đến cuộc gặp gỡ tình cờ ngắn ngủi giữa hai người, còn anh thì không bao giờ được trông thấy nàng - ý nghĩ ấy làm anh ngạc nhiên và sửng sốt. Không, không thể được ! Điều ấy quá kỳ quặc , trái với tự nhiên, trái với sự thật! Anh bỗng cảm thấy lòng quặn đau và thấy cả cuộc đời sắp tới của anh, cuộc đời thiếu vắng nàng, sẽ thừa, sẽ không cần thiết biết bao nhiêu! ý nghĩ ấy làm anh thất vọng, làm anh kinh sợ.

"Thật là khỉ! - Anh nghĩ thế rồi đứng dậy đi đi lại lại trong phòng, mắt cố không nhìn ra phía giường sau tấm màn che -Điều gì đã đến với mình thế? Nàng có cái gì đặc biệt và cái gì đã xảy ra? Đúng là một cái gì giống như sự say nắng đã đến! Và cái chính là bây giờ mình làm sao có thể sống qua một ngày, không có nàng, ở đây, ở nơi hẻo lánh này?".

Anh còn nhớ nàng như in, với tất cả những nét đặc biệt của nàng, nhớ cái mùi da rám nắng và tấm áo lụa nhẹ bồng bồng, tấm thân

chắc hẳn, nhớ cái giọng vang vang, giản dị đầu sức sống của nàng.. Cái cảm giác sung sướng đến ngây ngất mà tấm thân dịu dàng non trẻ của nàng vừa đem lại còn nóng hổi trong anh một cách kỳ lạ, nhưng giờ đây cái chính vẫn là cảm giác khác, một cảm giác thứ hai, hoàn toàn mới - đó là một cảm giác rất lạ lùng, khó hiểu, mà anh không hề thấy, không thể thấy trước được khi mà anh còn bên nàng. Khi anh bắt đầu cái cuộc làm quen này, cuộc làm quen, anh nghĩ, chỉ để giải trí một cách ngộ nghĩnh. Bây giờ anh không sao nói được với nàng cái cảm giác đó nữa: "Điều chủ yếu là giờ đây không sao nói được với nàng nữa, làm gì và làm sao sống được cái này dài vô tận này với chuỗi dài kỷ niệm, với nỗi đau khổ dần vật không lối thoát này, ở giữa cái nơi sơn cùng thủy tận ngay bên cạnh dòng sông Vonga lấp lánh anh nước mà chính theo dòng sông này con tàu màu hồng ấy đã đưa nàng đi!".

Cần phải kiếm chuyện gì mà làm cho khuây khoả, cần phải đi đâu đó. Anh vội vã đổi mũ lưỡi trai, cầm lấy cái roi cứng rồi bước thật nhanh ra ngoài hành lang, gót giày đóng cá của anh kêu lọc xọc. Anh vội vàng chạy theo cầu thang dựng đứng xuống cửa ra vào .. Nhưng mà, đi đâu? Trước cửa , anh nhìn thấy một người xà ích trẻ tuổi ăn vận gọn gàng đang điềm nhiên hút thuốc. Anh ngơ ngác nhìn người đánh xe sửng sờ tự hỏi: Làm sao mà lại có thể điềm nhiên ngồi trên ghế xe như thế, chậm rãi hút thốc và lúc nào cũng cảm thấy cuộc đời giản đơn, vô tư, lãnh đạm? - "Có lẽ chỉ có một mình mình là đang khổ sở dần vật giữa cái thành phố hẻo lánh này" Viên sĩ quan vừa nghĩ vậy, vừa đi về phía chợ.

Chợ đã bắt đầu đông đúc lắm. Không hiểu sao tự nhiên anh cứ giẫm chân lên những mặt đường nhày nhựa những bìn phân rơm rạ, giữa

những hàng xe ngựa, bên những đồng dưa chuột, đĩa bát mới nguyên. Những người đàn bà ngồi ngay trên mặt đất, lòng bàn tay lắc lắc một vốc hạt đỗ khoe phẩm chất của chúng, mồm gọi anh liên tiếp. Những người đàn ông đứng cạnh thì gào to lên: "Thưa ngài, đây là một thứ dưa chuột thượng hảo hạng đây !" Tất cả những điều anh vừa thấy thật là ghê sợ vô nghĩa, và anh vội vàng chạy ra khỏi chợ. Anh đi vào nhà thờ, nơi các con chiên đang hát cầu kinh, giọng rất to và thật hào hứng, rành rẽ, tràn đầy cảm giác trách nhiệm. Anh đi dạo rất lâu trong cái vườn nhỏ ở bên sườn đồi chan hoà ánh nắng nóng bức, nhìn xuống dòng sông rộng đang lấp loáng ... Lon và cúc áo anh nóng tới mức không dám sờ tay vào nữa. Mũ anh đầm đìa mồ hôi, mặt nóng ran.. Trở về khách sạn, anh khoan khoái bước vào phòng ăn rộng lớn trống trải mát mẻ đặt ở tầng dưới cùng, khoan khoái bỏ mũ ra và ngồi xuống chiếc bàn đặt gần cửa sổ để mở. Nóng từ ngoài trời vẫn phả vào phía trong cửa sổ, nhưng không khí thì vẫn thoáng đãng. Anh gọi món cá trộn với hành tươi và cà rốt ướp lạnh .. tất cả những gì thật nhẹ nhàng, thật hạnh phúc. Niềm vui sướng vô bờ bến ấy như ở khắp mọi nơi, ở ngay trong cái nóng nực ghê gớm ấy, trong cái mùi vị ồn ào của chợ trong cái thị trấn nhỏ bé xa lạ cái khách sạn cổ lỗ của phố huyện, duy chỉ có điều là trái tim anh như đang bị xé ra thành từng mảnh cùng với niềm vui sướng ấy. Anh uống vội mấy chén rượu vodka, nhắm với dưa chuột muối nhạt và thì là, cảm thấy rằng có thể chết ngay ngày mai nếu có cách diệu kỳ nào trả lại nàng cho anh hôm nay, để anh cùng sống với nàng thêm một ngày nữa, một ngày nữa thôi, cùng sống chỉ nhằm một mục đích, chỉ để thổ lộ với nàng, giải bày với nàng, làm cho nàng tin rằng anh đang ngây ngất, say sưa yêu nàng đến đau đớn .. Nhưng giải bày

mà làm gì? Để nàng tin mà làm gì ? Anh không biết tại sao, chỉ biết điều ấy đối với anh còn cần thiết hơn bản thân sự sống.

- Đầu óc hoàn toàn loạn xạ rồi! - Viên sĩ quan vừa nói vừa tự rót cho mình chén rượu vótka thứ năm.

Anh gạt đĩa cá trộn hành tươi sang một bên, gọi tiếp cà phê đen rồi châm thuốc hút. Đầu óc anh căng thẳng phải làm gì bây giờ đây, làm sao thoát khỏi tình yêu bất ngờ này? Nhưng anh cũng cảm thấy rõ rệt rằng không sao thoát khỏi được mối tình ấy. Thành linh anh đứng vụt dậy, vợ vội chiếc mũ và cái roi cứng. Sau khi hỏi xem nhà dây thép ở đâu, anh bèn rảo bước đi về phía ấy, trong đầu chuẩn bị sẵn một bức điện ngắn ngủi: "Từ ngày hôm nay, cuộc đời anh là của em, trong quyền lực của em, mãi mãi, cho đến khi chết?" Nhưng vừa bước đến bên tường dày đồ sộ của ngôi nhà bưu điện, anh bỗng đứng sững lại sợ hãi: anh biết tên thành phố nàng ở, biết nàng có chồng và đưa con gái ba tuổi, nhưng không hề biết tên, biết họ nàng! Hôm qua lúc ăn chiều đã ,ấy lần anh hỏi nàng về điều ấy, nhưng lần nào nàng cũng chỉ cười và nói: - Việc gì mà anh phải cần biết em là ai, em tên là gì?

Trong góc phố bên cạnh nhà bưu điện có một hiệu ảnh nhỏ. Anh đứng lại chăm chú nhìn vào bức ảnh một viên sĩ quan nào đeo lon viền tua, đôi mắt lồi ra, trán thấp lè tè, có một bộ râu quai nón rất oai vệ và một bộ ngực nở nang đầy mẽ đây.. Cuộc sống đơn điệu hàng ngày trở nên thật kỳ quặc, thật ghê sợ khi mà trái tim bị trúng, đúng là "bị trúng", giờ đây anh mới hiểu điều đó - một quả đấm khủng khiếp - "Quả đấm của mặt trời" - bị say nắng. Trái tim anh đang bị một tình yêu quá lớn, một hạnh phúc quá lớn đàn rạch! Anh nhìn lên tấm ảnh chụp một đôi trai gái mới cưới - người con trai mặc chiếc áo vét

dài, cổ đeo cà vạt trắng, tóc cắt ngắn, đứng sừng đôi bên cô gai vận bộ đồ lụa trắng, tay cầm lấy tay cô. Anh đưa mắt nhìn sang bức ảnh một tiểu thư đội lệch chiếc mũ gương mặt xinh đẹp tươi tắn .. Sau đó, lòng tràn đầy niềm khổ đau ghen tị với những người không quen biết vừa rồi, những người không phải chịu đau đớn, anh đắm đắm nhìn dọc theo dãy phố.

- Đi đâu đây? Làm gì đây?

Phố xá vắng tanh, Nhà nào cũng giống nhà nào, đều màu trắng, hai tầng, đều là những cửa hiệu kê bên những cái vường rất rộng, có cảm giác rằng trong những ngôi nhà ấy không có lấy một người nào. Trên mặt đường, cát trắng lấp lánh sáng lên như đang bị rang dưới ánh mặt trời nóng bức, rực lửa chói chang niềm vui mà cũng vô vị ở đây. Đàng xa con đường phố dốc thoải chạy cao dần lên phía bầu trời không gợn một đám mây nào và sáng xám. Có cái gì gợi lại những thành phố phương Nam như Xavastopoon, Kéc .. Anapa. Hồi tưởng ấy làm viên sĩ quan không chịu nổi. Và anh vội vàng quay trở lại cúi đầu, nheo mắt nhìn chằm chằm những bước chân của chính mình. Anh loạng choạng bước đi va vấp, giày đá vào nhau.

Viên sĩ quan trở về khách sạn, người thấy mệt mỏi lạ lùng, tường như chùng như vừa đi một đoạn đường dài vô tận ở Turokextan, ở sa mạc Xahara. Cố thu hết bước còn lại, anh bước vào căn phòng rộng lớn vắng ngắt của mình. Người ta đã thu dọn xong căn phòng anh, những dấu viết cuối cùng của nàng không còn nữa, chỉ có chiếc cặp tóc của nàng là nằm sót lại trên bàn nhỏ đặt cạnh giường! Anh cởi bỏ bộ quân phục rồi nhìn vào gương: khuôn mặt anh - như bao khuôn mặt sĩ quan bình thường khác, đen xạm đi vì nắng, bộ ria mép khô cứng vì nóng, đôi mắt xanh biếc, dường như sáng thêm bên

nước da xạm nắng, giờ đây rõ những nét căng thẳng điên dại. Cái cổ cứng áo sơ mi trắng mỏng gọi một cái gì trẻ trung mà cũng thật là bất hạnh. Anh nằm ngửa xuống giường và gác đôi giày xám đầy bụi lên thành giường. Cánh cửa sổ mở rộng, rèm rủ xuống và chốc chốc những làn gió lại khẽ đung đưa tấm rèm, đem vào trong phòng hơi nóng hừng hực của những mái tôn đang bị thiêu đốt, cái hơi nóng của cả một bầu trời sông Vonga trống trải, lặng yên giờ đây đang chan hoà ánh nắng. Anh vòng đặt hai tay dưới gáy mình và chăm chú nhìn ra trước mặt. Một lát sau, anh mím chặt môi, từ từ nhắm đôi hàng mi và cảm thấy nước mắt trào ra ở đó - anh ngủ thiếp đi và khi tỉnh dậy, đang sau tấm rèm cửa, mặt trời chiều đã óng vàng đỏ rực. Gió đã ngừng thổi, căn phòng trở nên nóng bí, khô rang như trong một cái lò .. anh nhớ lại ngày qua, sáng này, và tưởng như mười năm đã trôi qua.

Anh chậm rãi đứng dậy, chậm rãi tắm rửa, kéo tấm rèm cửa lên rồi gọi người hầu phòng đưa ấm trà đến và tính tiền. Anh lặng lẽ ngồi rất lâu uống cốc nước chè có bỏ những lát chanh. Sau đó, anh cho gọi người xà ích đến, mang đồ đạc ra ngoài. Anh ngồi lên chiếc ghế đệm đã vàng khè và cho hẳn người hầu phòng năm rúp.

- Thưa ngài, hình như cũng chính tôi chở ngài tối hôm qua thì phải! - Người đánh xe cầm lấy dây cương và vui vẻ nói.

Khi anh xuống bến, trên mặt sông Vonga màn đêm hè sanh biết đã phủ xuống. Trên khắp dòng sông, lấp lánh những đốm sáng nhiều màu rực rỡ. Trên cột buồm con tàu đang cập bến ánh đèn lò mờ rõ dần.

- Tôi đã chở ngài đến nơi đến chốn bình yên rồi nhé ! - Người đánh xe nói giọng xun xoe.

Viên sĩ quan cũng thường cho anh ta năm rúp, lại mua vé tàu và xuống bến .. Cũng như hôm qua, tàu cũng khẽ chạm vào bến, người cũng hơi chóng mặt vì chân như bị hẫng xuống, tiếng dây cáp ném lên bờ và sau đó là tiếng nước xối xả quanh bánh lái con tàu đã từ từ lùi lại .. Có cái gì vồn vã niềm nở khác thường từ cái con tàu đông nghịt hành khách mà tất cả đèn đã bật sáng và mùi thức ăn thơm phức từ nhà bếp đã bay ra.

Tàu thủy lại chạy ngược dòng sông cùng về phía mà chỉ mới sáng này thôi nàng đã đi

ánh chiều hè đỏ sện đang dần tắt từ một nơi xa lắm, để lại trên mặt sông gợn sóng lăn tăn phía chân trời xa tít tắp những vết sáng mờ mờ, ảm đạm, khẽ lấp lánh. Những ánh lửa tận mạn giữa màn đêm chung quanh cứ lùi dần về phía sau.

Viên sĩ quan ngồi lặng trong căn phòng trống trải bốn phía trên boong tàu và anh cảm thấy mình già thêm chục tuổi.

Bờ biển Anpơ, 1925

Nguồn: Hùng

Được bạn: Thành Viên VNthuquan đưa lên
vào ngày: 27 tháng 12 năm 2003